

Dve večji nesreči radi zime

Dvojna smrtna nesreča pri kopanju zemlje za opeko

Na Zgornji Ložnici pri Žalcu se je zgodila pri delu za opekarno inž. Unger-Ulmann dvojna smrtna nesreča. Opekarniška delavca Fr. Verdev s Plevne pri Žalcu in Pavel Maloprav s Polzele sta kopala zemljo blizu opekarnice za izdelovanje opeke. Verdev je podkopaval zemljo šest metrov na dolgo in je bil že en meter daleč. Maloprav je bil zaposlen z odmetavanjem izkopane zemlje. V bližini Verdeva in Maloprava sta dva druga delavca sekala zmrznjeno zemljo. Od teh udarcev se je pol drugi meter debela plast zemlje zrušila na Verdeva in Maloprava in ju pokopala pod seboj. Vsi, ki so bili očividci nesreče, so priskočili na pomoč in so začeli izkopavati zasuta. Reševalno delo je trajalo eno uro, a medtem sta se ponesrečenca že zadušila in jima tudi zdravnik ni mogel več pomagati.

Verdev je zapustil ženo in enega sinčka, Maloprav pa pet neposkrbljenih otrok.

Dvojna smrtna nesreča je bolešno odjek-

nila po vsej okolici, kateri se smilita tako hudo prizadeti delavski družini.

Led odtrgal štiri mline na Dravi

Proti koncu minulega tedna bi bil postal most čez Dravo pri Ormožu skoraj žrtev hudega pritiska hlobovja razbitega mlina in po reki plavajočega ledu. Radi kopičenja ledu se je zaježila voda pri obrežnih mlinih med Ormožem in Obrežom, ki so last g. Sadravca in Jeranina, tako, da je pritisk mlina odtrgal in so odplavali naprej po Dravi. Tri mline so odnesli valovi lepo pod mostom naprej, četrta se je razbil ob mostnici. Nekaj časa je bilo videti, da bo z ledenimi ploščami ojačeno hlobovje razbitega mlina porušilo most. Na srečo je uspelo gasilec in drugim domačinom, da so zadelana mostišča oprostili prehodu pritiska in oteli veliki most. Omenjeni trije celi mlini so se sigurno kje zaustavili na poti proti Varaždinu in jih bodo že s časom spravili nazaj na prvotna mesta. Povzročena škoda pa bo vendarle znašala okrog 100.000 din.

Po svetu

Nekaj o razmerah v Berlinu v hudi zimi. V zadnjih dneh so imeli v Berlinu 30 stopinj Celzija mraza. Ta huda zima je presneto nedobrodošla v tem letu, ko se kaže povsod po Nemčiji pomanjkanje premoga. Kljub vsem poskusom, katere so napravili, da bi preskrbeli nemško prestolnico s kurivom, jim to ni uspelo. V Berlinu so cele skupine hiš, v katerih že nad deset dni ni bilo zakurjeno; v mnogih pa so kurili nezadostno. Največja težava v Berlinu je razdelitev premoga. Sneg in zima ovirata berlinski cestni promet prav tako kot promet na železnicah. Dalje zadeva v živo vse sloje v Berlinu pomanjkanje krompirja, katerega ne upajo prevažati v strahu, da bi ne zmrznili. Najbolj pa trpijo Berlinčani radi pomanjkanja obleke in obutve, katero je mogoče dobiti samo na karte.

Posebno premeteni so si pomagali na ta način, da so kupovali kopalne obleke, katere niso na karte, in jih nosijo kot spodnjo obleko. Zopet drugi so kupovali črno sukno z izgovorom, da ga potrebujejo za zatemnitev oken v noči, v resnici pa so si dali iz sukna napraviti obleke. Oblast pa je zvedela omenjeni zlorabi in ju je prepovedala. Po vsem rajhu in posebno še v Berlinu se je skrčil promet z avtomobili. Število avtomobilov, ki

je znašalo lani septembra v Berlinu 232.062, se je skrčilo 1. januarja 1940 na 61.536 in znaša komaj še eno četrtno prejšnjega stanja.

Ojačenje vojaške vzgoje nemške mladine. Po poročilih iz Nemčije bodo nemške mladinske organizacije preosnovali v tem smislu, da bodo za bodoče sprejemali v organizacije že desetletne dečke in deklice. To mladino bodo vežbali po posebnih programih, da bo poprej sposobna za sodelovanje glede vojne delavnosti celotnega naroda.

Edino živo bitje, ki je na boljšem v sedanji vojni. Med vsemi živimi bitji, katerim pri naša sedanja vojna korist, so kiti. V lovskem času, ki pričinja ravno sedaj, bodo imeli kiti manj zasledovalcev kakor v mirnem času. Lovci na kite se odpravljajo na lov v južna ledena morja oktobra, kjer vsako leto s pomočjo vedno izpopolnjenih pripomočkov polovijo vedno več teh ogromnih sesalcev. V teku zadnjih dveh lovskih dob sta samo dva čolna nemških družb ulovila in izrabila 6000 kitov. Ti družbi sta bili v službi nemške vlade in sta prejeli visoke nagrade, ker sta ulovili toliko kitov. Za Nemčijo je bil lov na kite, odkar je na vladi Hitlerja, važno sredstvo, da si je preskrbela znatne zaloge masti. Vse

olje, katerega so pridobili iz kitov, je ostalo v Nemčiji. Iz kitovega mesa pa so izdelali konzerve. To leto pa ne bodo nemški kitolovci zastopani po južnomorskih loviščih krog južnega tečaja in bodo lovili samo Norvežani, Američani in Japonci.

Pomoč Poljakom. Vojna je Poljsko hudo zadela. Velika je beda tistih, ki so pobegnili iz svoje domovine, nič manjša pa tudi stiska onih, ki so ostali doma. Vatikanski radio je nedavno opisal to bedo ter opozoril svet na stanje poljskega ljudstva. Že prej so škofje Zedinjenih držav Severne Amerike poučili svoje vernike o bednem stanju Poljakov ter začeli z akcijo za nabiranje sklada v pomoč Poljakom. Te pomoči bi naj bili deležni ne samo poljski begunci, marveč tudi tisti, ki so ostali doma. V svojem proglasu škofje izjavljajo: Stiska je tako velika, da je takojšnja pomoč nujno potrebna.

Umrli s. Marija, kakor je objavilo 20. januarja t. l. predstojništvo samostana karmeličank v Lisieuxu. S. Marija je bila kot najstarejša hči pobožnih staršev Martin rojena 22. februarja 1860, v samostan je stopila leta 1886. Bila je sestra sv. Terezije od Deteta Jezusa, katero je skrbno pripravila na prvo sv. obhajilo in birmo in v koje vzgoji je imela veliko in važno vlogo. Njenemu vplivu je pripisati, da je mala svetnica sv. Terezija spislala prelepo knjigo »Povest ene duše«. S. s. Marijo je izgubil samostan karmeličank eno svojih najstarejših članic, med katerimi še živijo dve sestri sv. Terezije: Pavlina in Celina, do čim tretja sestra Leonija živi kot redovnica v Caenu.

Katoliške šole na Kitajskem. Japonsko-kitajska vojna, ki traja že tretje leto, je na mnogih krajih močna ovira za misijonsko delovanje. Vendar pa ga ni — kajpada z malimi izjemami — povsem onemogočila. To velja tudi za katoliške šole, ki večinoma delujejo naprej. Tako n. pr. deluje katoliško vseučilišče v Pekingu. V šolskem letu 1939/40 je na tem vseučilišču vpisanih 1585 dijakov, na pripravnih šoli pa 921, torej skupno 2506 študentov. Od teh je 12% semeniščnikov, odnosno bogoslovcev, drugi pa se pripravljajo za svetne poklice.

Slika izobrazbe sovjetskih vojakov. Finci so sporočili po radiu, da je posebna komisija izprašala 40 sovjetskih ujetnikov, da bi dooznala njihovo znanje o najnovejših političnih dogodkih in stopnjo izobrazbe. Od ujetnikov sta bila označena kot predsednika sovjetske Rusije Stalin in Molotov. Berlin je po mnenju nekega ujetnika prestolnica Francije, neki drugi pa je štel k skandinavskim deželam poleg Finske ter Švedske tudi Turčijo...

»Naprej!« je zagrmel Galovič. »Živeli Jelenjčani!«
»Živio gospod Galovič!« so odvrnili Jelenjčani in šli za svojim kortešem. Mikica se je ustavil pri vratih. Tu ga je iznenada nekdo zagrabil. Pisar se je ozrl, opazil je Luko in se stresel.

»Mikica!« je šepnil berač in niti pogledal ni pisarja, »ali je vse dobro? Ali so vsi za novo gosposko?«

»Vsi,« je šepnil pisar in se izvil beraču, »vsi so naši. Luka, kje si bil?«

»Molči! Ne sprašuj!«
Rdeči so imeli sto, beli osem in devetdeset glasov.

»Umaknite se!« se je napihoval Galovič. »Naši dobri Jelenjčani grede volit. Umaknite se, prosim!«

Galovič je začel z rokami razgrinjati ljudi, da so mogli Jelenjčani naprej.

Jelenjčani so začeli glasovati. Rdeč listek za rdečim je padel, trideset rdečih listkov je padlo v skrinjico. In zazvonilo je poldne — volitve so bile opravljene.

»Servus, domine collega! Zdaj smo vas zapečatili!« je zaklical Bradič Andriču, ki je molče gledal v papir pred seboj.

Luki se je razvedrilo lice. Doslej je stal pri vratih in je strmel nepremično v skrinjico. Zdaj je bilo tri sto goldinarjev njegovih. Kje pa je Mikica? Kar brez sledu je izginil.

»Preštejmo glasove!« je rekel oni stari gospod pri

mizi in odprl skrinjico. »Gospod Galovič! Gospod Bradič! Prosim, glejte, če se prav šteje.«

»Bene, bene!« se je nasmehnil Bradič. »Toliko, da bo po zakonu. Saj vemo itak že, kako stojimo. Sto trideset je naših, osem in devetdeset je vaših. Zmaga je naša!«

Začeli so šteti listek za listkom, devali so bele na en kup, rdeče na drugega.

»Prosim, prosim! Berite imena! Saj niso vsi rdeči listki enaki.«

»Ka-a-aj?« je rekel Bradič in si nataknil naočnike. Pogledal je enega od rdečih listkov in prebledel.

»To ni mogoče!« je pristavil Galovič razjarjeno, Andrič pa je mirno gledal v papir.

»Pa je,« je odgovoril predsednik.

Šteli so in sešteli. Sto glasov je bilo za novo, sto osem in dvajset za staro gosposko, ker so bila na tridesetih rdečih listkih natiskana imena stare gosposke. Jelenjčani so vendarle za staro gosposko glasovali.

»Sluga sem,« se je priklonil Galovič, ki je kar trepetal od jeze, v Jelenjčane pa je siknil: »Lumpi!«

»To — to ni mogoče!« je jecal Bradič in gledal kakor neumen v komisijo. »Protestirali bomo.«

»Da, da, domine collega,« se je nasmejal Andrič, »slabo ste agitirali. Senatorstvo vam je šlo po vodi.«

Bradič ga je ošvignil z ostrim pogledom, vtaknil je

pinj nad ničlo. Razume se samo po sebi, da ima ta zrak tudi vedno zadostno količino vlage.

Mirnost in samozavest Indijancev

Škof Wiple, ki je ok. leta 1900 misijonaril med Indijanci, je pripovedoval sledečo zgodbo, ki označuje mirnost in samozatajevanje Indijancev. V nekem hotelu v Washingtonu je kosilo več indijanskih glavarjev. Ko je eden izmed njih videl, kako je neki beli gospod natresel popra v juho, je tudi on vzel posodico s poprom in ga praveč veliko natresel na svoj krožnik. Ko je začel jesti, je bil navidezno čisto miren, vendar pa so mu, ko je začel poper preveč peči, tekale solze po licih. Njegov sosed

Poljaki kot prisilni delavci v Nemčiji

V zgodnji spomladi bodo začeli Nemci z veliko ofenzivo na zapadu ali kje na vzhodu in radi tega imajo pod orožjem zelo močno armado. Vojaški vpoklici so odtegnili mnogo delavskih moči, kar bi moglo nevarno vplivati na kmečko delo, od katerega zavisi preskrba Nemčije z živili. Ker je v tej vojni v rajhu najbolj udarjen kmet, mu bo priskočila na pomoč vlada, ki hoče zagotoviti poljsko proizvodnjo s pomočjo delavcev iz Poljske.

V nemški rajh in tudi v nemško štajersko ter na Koroško bodo spravili v presledkih od februarja do aprila en milijon Poljakov obojega spola, ki bodo zaposleni na kmetijah. Poljsko delavstvo bo razposlano po kmetih, ki se bodo oglasili, da vzamejo na delo Po-

ljake. Za svoje delo bodo prejemali ti delavci hrano in nekaj denarne odškodnine, katere jim bo izplačana šele, ko bo nedoločena službena doba pri kraju.

Nemška oblast je kmetom že dala navodila, da postopajo z delavstvom iz Poljske tako, kakro to zahtevajo plemenski predpisi in predpisi o občevarju z nasprotniki Nemčije.

Doslej je bilo po raznih krajih Nemčije zaposlenih 700.000 poljskih vojaških ujetnikov, katerim se bo pridružil v teku treh mesecev še en milijon poljskih delavcev, ki si tudi po predpisih o ujetnikih ne bodo smeli sami izbirati dela, ampak jih bo uporabljal delodajalec po svoji volji.

občo zadovoljnost z občevarjanja vredno pastirsko gorečnostjo do svoje smrti.

V trboveljski delavski fari je ustanovil Vincencijevo konferenco, katere je razdelila med njegovim umnim vodstvom nad 100.000 din podpor in je kupila na Vodah prostor za dobrodelne ustanove in za cerkev. Farno cerkev je popravil od zunaj, nabavil nove cerkvene klopi in je tudi sicer vestno skrbel za olepšavo ter čast hiše božje.

Kot trboveljski župnik je bil predsednik Prosvetnega društva in načelnik Kmečko-delavske posojilnice.

V zaupani mu župniji je bil pri vseh priljubljen, ker je bil oče siromakov in je znal tudi na višjih mestih izprositi podpore potrebnim rudarjem, med katerimi se je veselil ljubezni ter ugleda.

Za njegove velike zasluge za Cerkev je bil odlikovan z imenovanjem za duhovnega svetnika in monsignora. Kralj mu je podelil red sv. Save kot požrtvovalnemu ter neustrašenemu narodnemu borcu, kulturnemu in gospodarskemu delavcu.

Blagega g. monsignora bodo ohranili Trboveljčani v najboljšem ter trajno hvaležnem spominu, ker jim je bil dolgo let dušni pastir, oče in voditelj v težavnih časih.

Pogreb

Občo priljubljenost trboveljskega gospoda je dokazalo številno spremstvo, ki je posodilo blagemu monsignoru zadnjo pot v ponedeljek dopoldne. Rakev so prenesli v župno cerkev, kjer so bile sv. maše in je duhovščina opravila mrtvaške molitve. V cerkvi se je zbralo 35 duhovnih tovarišev in med temi kot zastopnik škofa g. stolni kanonik dr. Ivan Žagar iz Maribora, ki je vzel od blagopokojnega slovo s prižnice.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

† Msgr. Jakob Gašparič

Iz življenja in delovanja gospoda monsignora

Po daljši bolezni je poklical Gospod na Svečnico iz svojega vinograda po večno plačilo gospoda monsignora Jakoba Gašpariča, duhovnega svetnika in župnika v Trbovljah.

Rodil se je 4. julija 1872 pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah. Srednjo šolo je končal v Mari-

boru in Celju, bogoslovje v Mariboru, kjer je bil posvečen na svoj god leta 1899. Kaplanoval je pri Sv. Martinu na Pohorju in osem let na Dolu pri Hrastniku. Tam je bil v veliko pomoč pri zidavi nove cerkve sedanjemu žalskemu g. župniku Veterniku. — Leta 1910 je postal župnik pri Sv. Rupertu nad Laškimi. V težavni hriboviti župniji je bil z vso požrtvovalnostjo na delu 14 let. Eno največjih župnij v naši škofiji v Trbovljah je nastopil leta 1924 in jo je vodil na

Bivši amer. predsednik Hoover (desno) organizira v Ameriki denarno pomoč napadeni Finski

Romunija je v škripcih zaradi petroleja. — G. Tatarescu, ki vodi romunsko vladu v teh časih

Andrew Duncan, novi angleški vojni minister po odstopu Hore Belisha

Weygand, eden najmožnejših francoskih generalov in poveljnik zavezniških armad v Siriji

je to opazil in ga vprašal: »Zakaj jokaš?« — »Mislim sem na svojo rajno staro mater,« se je oglasil odgovor. Sedaj si je natresel tudi drugi Indijane popra, ki je nanj enako učinkoval kakor na njegovega soseda. Tedaj pa je prvi Indijanec ostro pogledal in vprašal: »Zakaj jokaš ti?« — »Jaz jokam,« je dejal drugi, »ker te tvoja stara mati ni vzela s seboj, ko je umrla.«

★

Orn kanarček

V Buenos Airesu v Južni Ameriki so imeli razstavo kanarčkov. Ljubitelji pevcev so zbrali tam 454 redkih primerkov, med katerimi so vrhunci brez primere. Tudi v barvnih odtenkih so ptice nekaj svojevrstnega. Največ jih je

naočnike v žep in se preril skozi množico na ulico. Jelenjčanom je grede še šepnil:

»Biki!«

Izenada se je iztisnil iz gneče Janko, dejal je na ves glas, da ga je komisija lahko čula:

»Hvala Bogu! Zopet imamo staro gosposko. Kaj nam je treba nove!«

Pred mestno hišo so ljudje veselo vzklikali, rdeči so se razgubili in preklinjali kmete, krčmarji so nehali nositi guljaž in vino, edino Mikica je v kotu neke krčme srkal za Andričeve denarje svojo čašico.

Luka je še zdaj stal pred vrati mestne hiše nem kakor mravlja, trd kakor kamen, bled kakor stena. Izdal ga je Mikica, izdali so ga kmetje, prepadlo mu je tri sto goldinarjev. Jezno si je grizel ustnice. Ko bi dobil Mikico v pesti, zdrobil bi ga. Prijel se je za srce. Ha! Še ni vse izgubljeno. Oni denarji, katere mu je izplačal Radinič, oni denarji so še njegovi, to je več ko tri sto goldinarjev! To mu mora pomagati! Z odločnim korakom se je odpravil v Jelenje.

Najbolj so se čudili Jelenjčani. Najprej so jim novi gospodje plačali vino in šli so glasovat za novo gospodo, saj listki so bili rdeči. Zdaj so izvoljeni stari gospodje pa plačujejo ti Jelenjčanom vino, češ da so zmagali po njihovi zaslugi. Tega niso razumeli, toda pili so novo vino za staro gospodo, pozabili pa staro vino za novo gospodo.

Vse to je razumel Mikica, smejal se je in pil in pri sebi govoril:

»Ej, Luka! Tvoje niti so se pretrgale. Čakaj, lump! Pokazal ti bom, kaj veljam in ali je prav, da si me zagnal na smetišče! Izbil sem ti tri sto goldinarjev pa ti jih še bom, če bo vragu prav.«

Luka je prišel v Jelenje. Bilo je poldne. Danes je bil po človeško oblečen, kakor pravi kmet: belo srajco je imel, bele hlače, nov klobuk, nove opanke, telovnik, suknjič, vse čisto novo.

»Kaj je to?« so se čudili kmetje.

Še obrit je bil.

»Kak čudež je to?«

Luka se ni ozrl na nikogar, gledal je predse v zemljo. Šel je hitro, kakor da ga kdo podi. Zavil je na stezo in prišel do Martinove ograje. Pogledal je, vztrepetal. Pod slivami je obešala Mara perilo in si veselo pela. Luka je motril dekle, stala je s hrbtno proti njemu obrnjena. Glavico je nagibala na levo, telo je zibala sem in tja. Zdaj se je dvignila na prste, zdaj je zamahala z belimi polnimi lakti, po hrbtnu pa sta ji padali dve črni kiti.

Luka je stal nem in plah. Ni mogel prestopiti. Nekaj ga je gnalo naprej, nekaj ga je zadrževalo. Ali bo ali ne bo hotela? Zdaj še sme upati, dokler ne ve njene volje, ali potem, potem — če ne bi hotela, bi moral umreti. Morda pa le, morda? Dekle spoštuje očeta, oče je v stiski, denarja mu je treba, Luka pa ima denar, ima ga